

נחל ואורה

שיח אבות

מסכת אבות – פרק ו

אין מלוין לו לאדם וכו' אלא תורה ומעשים טובים בלבד (מ"ט).

לכאורה תיבת "בלבד" הוא מיותר, כיון שאמר אלא תורה ומעשים טובים, אם כן הוא ממעט הכל חוץ מתורה ומעשים טובים. אלא ר"ל שהתורה והמעשים טובים יהיו בלתי לה' לבדו ולא יתערב בו מחשבת פיגול. וזה שאמר "בלבד", היינו התורה לבד כמו שציוה הקב"ה בלא תערובת אחר ח"ו. ובאופן זה התורה מלוה לאדם לעולם הבא. (מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע)

חג השבועות

והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש וגו'.

איתא מצדיקים דכפי גודל האש אשר בוער לב האדם לקבל תורת ה' כך זוכה להשראת שכינתו ית' בקרבו בקבלת התורה. הרה"ק מוהר"א מקרלין זי"ע אמר פעם לאנשיו קודם התפילה בלשון רוסית: "דוויי זש'רי" – "תנו אש", ועל כן יראה כל אחד להכין אש בקרבו כדי שזוכה יחד לקבל אורו ית' שבתורה הק' הניתנת ביום זה לבני ישראל. (מרן אדמו"ר שליט"א קודם תפילת ליל שבועות תשס"ט)

בקושיית התוספות למה היה צריך לכפיית ההר כגיגית

אחר שבני ישראל אמרו נעשה ונשמע (שבת פח., ד"ה כפה עליהן), אפשר לבאר על דרך רמז כי בני ישראל היו בתכלית השפלות וההכנעה במעמד הר סיני. ועל כן אף שהתכוונו לקבלת התורה וזיכוכו עצמם בימי הספירה. עם כל זאת חשש השי"ת שכאשר יתגלה עליהם כבוד ה' בקבלת התורה יחזרו בהם מחמת שיסברו שלגודל שפלותם אינם ראויים לגילוי כזה. וזה מה שתירצו התוספות שמא יחזרו בהם כשיראו האש הגדול היינו השגות גילוי האלוקות, ועל כן הוצרכו לכפיית ההר כגיגית. (מרן אדמו"ר שליט"א קידו"ר תשס"ו)

מכל דיבור ששמעו ישראל בעשרת הדברות פרחת נשמתן והוריד

להם הקב"ה טל של תחיה והחיה אותם (שבת פח.).

ולכאורה קשה מדוע הוצרך הקב"ה לעשות ניסים כאלה, והלא יכול היה להחיותם וליתן בהם כח שיוכלו לשמוע את כל הדברות ולא ימותו. והנראה לומר דהנה בתורה יש ד' חלקים: פשט, רמז, דרוש, סוד. ואת ארבעת החלקים האלו יכול האדם למוד וללמד להבין ולהשיג גם בהיותו בחיים חיותו, אבל יש עוד חלק חמישי הנקרא רזין דרזין, ובחלק זה עוסקים הצדיקים בגן עדן. והנה קיי"ל בגמרא (ב"ב לו.): "נותן בעין יפה הוא נותן", ולכן כשנתן הקב"ה לישראל את התורה רצה ליתן להם בעין יפה, כלומר גם את החלק החמישי שבתורה, ומכיון שלחלק זה לא יוכל האדם לזכות כל זמן שהוא מורכב מחומר וצורה, כי בעת שהנשמה מלוכשת בגוף, אינה יכולה לקבל ולהבין חלק זה, לכן גזר הקב"ה ויצאה נשמתם, ואז יכלה נשמתם להשיג סודות אלו של רזין דרזין, ואחר כך נתן להם טל תחיה והחיה אותם.

(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

למה נקרא שמו הר סיני שמשם ירדה שנאה לאומות העולם (שם

פס:).

יש לבאר על פי מאמר הכתוב (תהלים צו): "אוהבי ה' שואו רע", דמי שזוכה לאהבת השי"ת הרי כל התאוות רעות שנואות ובוזיות בעיניו, ועל כן נקרא שמו סיני, שכאשר זכו לגילוי האהבה והיראה בקבלת התורה ירדה משם שנאה לאומות העולם כי נהיה שנויא בעיניהם כל מעשי אומות העולם ותאוותם, ובוז יבוז להם. (מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע)

תורת ה' תמימה וכו' (תהלים יט, ח).

בשם הבעש"ט ז"ל, שהתורה עדיין תמימה – שלא נגע בה שום איש עדיין, שכל מה שלומדים עדיין לא נגענו אף אפס קצהו. "משיבת נפש", הנה תיבת משיבת סובל ב' פירושים לשון השבה ולשון מנוחה ושבות. וזה ירמוז לצדיקים ובעלי תשובה, כי לצדיקים היא שמחת ומנוחת הנפש, ולבעלי תשובה שעל ידי חטאם נאבדה מהם המנוחה, ועל ידי התשובה יוכל להשיב הנפש למקורה ושורשה. וזה "משיבת נפש". (מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

עדות ה' נאמנה וכו' (שם).

נראה לומר שהתורה הק' היא נאמנה כל כך שמחכימת פתי, שכל מה שלומד ביותר ומחכים ביותר בתורה אז רואה שעד הנה היה פתי. וזה מחכימת – שעושה אותו לחכם ויודע, פתי – שעד הנה היה פתי, שנעשה יודע שאינו יודע – שכל מה שיודע ביותר, יודע יותר שאינו יודע כמובן.
(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

פקודי ה' ישרים (שם פסוק ט).

נראה לבאר פקודי מלשון פקד ומנה. וידוע כי מנהיגי הדור נפקדים מהשמים. וזה פקודי ה', היינו הפקודים שבורא עולם עושה אותם למנהיגים, ודאי המה ישרים, היינו שמקורביהם לא יהיה להם שום התנגדות עליהם, אז משמחי לב, היינו שמקורביהם יהיה להם שמחה בלבם כי היה להם אמונה שלימה בצדיקי הדור, כיון שלא יהיה להם שום התנגדות עליהם (ועל ידי זה מחלוקת) בשום ענין.
(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

מצות ה' ברה מאירת עינים (שם פסוק י).

היינו לזכות למצות ה' ברה, שיוכל לקיים מצוה בזכות המחשבה והמוח, מאירת עינים, היינו זה שהאירו בו עיני העדה דהיינו צדיקי הדור שמכונים בשם עיני העדה, וזה שמקורב לצדיקי הדור המה האירו בו מאורם הוה והצח, והוא יוכל לקיים מצוה בזכות המחשבה והמוח.
(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

יראת ה' טהורה וכו' (שם פסוק יא).

נראה לבאר על פי הידוע מספרים הק' דבכל יום ויום יש לכל אחד מישראל הרהורי תשובה אך שהמה רק לפי שעה ואינם מתקיימים, אך אם האדם יאחז את עצמו בה' ויחזור בתשובה, אז יתקיימו הרהורי תשובה. ואיזה הוא יראת ה' טהורה, זאת שעומדת לעד, היינו שהוא דבר המתקיים שנשאר בו רשימה מהרהור תשובה ומקוים גם כן במחשבה בדיבור ובמעשה, זה סימן שנמשך הדבר מיראת ה' טהורה.
(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת.

אמר בדרך צחות: אפילו כשישראל משוקעים באהבות ותאוות גשמיות, וזהו אהבת עולם, בית ישראל, מכל מקום – עמך אהבת, כמו שאמרו חז"ל בין כך ובין כך קרואים בנים. וכמו שאמר זקני שהוא רוצה לאהוב את הצדיק כמו שהקב"ה אוהב את הרשע.
(מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע)¹

כי הם חיינו ואורך ימינו וכו'.

נראה לבאר על פי הידוע מספרים הק' דישראל נוטריקון יש שישים רבוא אותיות לתורה. ויש שישים רבוא נשמות ישראל בכללותם וכל אחד ואחד מישראל יש לו אות בתורה, ואותו האות נשפע על ידו כל שפעו וחיותו ברוחניות וגשמיות. ואף כי ב"ה יש כמה פעמים שישים רבוא מישראל וכן ירבו, כבר תירצו בספרים הק' דעיקר הנשמות אינם כי אם ס' רבוא והמותר המה נשפעים מהמילוי דהאותיות ומילוי מילואיהן וכו'. וזה כי הם – היינו אותיות התורה, הם חיינו, כי על ידם יושפע לנו כל השפעות בגושמיות ורוחניות.
(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה.

ואיך יכול להיות זאת להגות בתורה יום ולילה הלא טרודים אנחנו בכמה דברים גשמיים עד אשר לא נשאר אפילו מעט זמן להגות בתורה. אך איתא בגמרא על הגר שבא להתגיר על מנת שילמדנו כל התורה כולה כשעומד על רגל אחת אמר לו הלל ואהבת לרעך כמוך זה כל התורה כולה ואידך פירושא הוא זיל גמור. ואיתא בחז"ל ואהבת לרעך דא קוב"ה כמו שכתוב רעך ורע אביך אל תעזוב לכן אנו אומרים כן ובהם נהגה יומם ולילה באיזה אופן ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים שנהיה אוהבים אותך תמיד בלי הפסק רגע ואז כשנקיים ואהבת לרעך להשי"ת זה כל התורה כולה.
(מרן אדמו"ר הצעיר זי"ע)

ובהם נהגה יומם ולילה.

נראה לומר לשון נהגה מלשון הנהגה, והיינו שעל ידי התורה מתנהגים כל העולמות, כי כל העולמות תלויים בתורה. וכמאמר הכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי". וזה ובהם – היינו באותיות התורה, נהגה – לשון הנהגה, יומם ולילה – רומז לשתי העולמות עולם הזה ועולם הבא, כי הנהגת כל העולמות תלוי רק בתורה הק' כנ"ל.
(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

ובהם נהגה יומם ולילה.

נהגה לשון הסרה, מלשון הגו מן המסילה, ויום ולילה בגימטריא קל"א כמנין ס"מ, וזה: ובהם – בדבורי התורה הק' נהגה – נסיר ונבטל ונחליש כח הס"מ.

(מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע)

איתא בחז"ל על הפסוק אשר תנה הודך על השמים כשעלה משה למרום לקבל התורה אמרו המלאכים מה אנוש כי תזכרנו ורצה שתנתן להם התורה ואמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה ואמר דאיתא בוהר הק' שהמלאכים אין להם תשובה וכשחוטאים מיד מענישין אותם כדאיתא אצל

¹ נ"א בשם מרן אדמו"ר מוהר"א הגדול מקרלין זי"ע

מט"ט כשלא קם ועמד מפני אחר בעת שנכנסו ד' לפרדס מיד אפקוהו ומחיוהו שיתין פולסי דנורא וכן אצל גבריאל בעת החורבן גם כן מיד אפקוהו ומחיוהו ואין ממתנין כי אין שייך להם ענין תשובה על חטא כי אין להם בחירה חדשית כמו אנשים. וזה מה שאמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה פירוש הלא אין לכם תשובה שקדמה לעולם ואיך תקבלו את התורה אמר משה ירא אנכי פו ישרפוני בהבל פיהם על שאני חושד להם שיחטאנו אמר לו הקב"ה אחוז בכסא כבודי פירוש אל תאמר להם בפירוש רק עשה להם רמז על תשובה כמו שאמרו חז"ל גדולה תשובה שמגיע עד כסא הכבוד. וזהו אחוז בכסא כבודי. (מין אדמו"ר הצעיר זי"ע)

וגם כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום (שמות יח, כג).

וסמוך לו פרשת קבלת התורה – "בחודש השלישי" וגו', להורות שבני ישראל זכו לקבלת התורה רק כשהיו באחדות גמורה – "וכל העם הזה על מקומו יבוא בשלום".

(מין הס"ק מלעכוויטש זי"ע)

ויחן שם ישראל נגד החר (שם יט, ב).

היינו כשרוצים לעשות חניה, אז נגד החר, תיכף ומיד מתעורר נגדם היצר הרע הדומה להר, הוא מנגד להלחם בם.

(מין הס"ק מלעכוויטש זי"ע)

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש.

היינו שעיקר העבודה היא לעשות מחלק הגוי שבו קדוש.

(מין אדמו"ר שליט"א)

וישב משה את דברי העם אל ה' וגו' ויגד משה את דברי העם.

היינו מתחילה כשהשיבו ישראל "כל אשר דיבר ה' נעשה", היתה אמירתם באמונה פשוטה בלי השגה כלל, ומשה רבינו "ה לא היה יכול לומר כך אחרי שהיה לו השגה ובהירות רב, ורק "וישב משה את דברי העם". אבל אחר כך שאמר לו הקב"ה "הנה אנכי בא אליך בעב הענן" – היינו שאחשיך לך מעט השגותיך, אז "ויגד משה" – שגם הוא הגיע לבחינת אמונה להאמין ולא בהשגה בלבד, והגיד גם כן מה שהגידו העם.

השמרו לכם עלות בחר ונגוע בקצהו.

נראה לומר על פי מאמר חז"ל (בזיר כג): גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, הרי שאפשר לפעמים לזכות זכות גדולה על ידי עבירה לשמה. אמנם בעשית האדם עבירה לשמה צריך לזוהר שלא תהיה לו שום פניה ונגיעה עצמית כדי שלא יטעו היצר הרע שכוונתו לשמה ובאמת כונתו מצד הנגיעה העצמית. והנה היצר הרע מכונה בשם הר, כמאמר חז"ל (סוכה נב): צדיקים נדמה להם כהר. וזה אומרו:

"השמרו לכם עלות בחר" – היינו כשרצונכם להתעלות ברוחניות על ידי ההר, היינו על ידי היצר הרע והיינו על ידי עשית עבירה לשמה, אזי "השמרו לכם ונגוע בקצהו" – שלא תהיה לכם אפילו קצת נגיעה עצמית, שלא תטעו עצמכם ותכשלו ח"ו.

(מין אדמו"ר מוהר"י זי"ע ערב שבועות תרע"ה)

ויתיצבו בתחתית ההר.

הר סיני היה נמוך מכל ההרים ועל כן בחר בו הקב"ה ליתן עליו את התורה (עי' סוטה ה.), ובני ישראל היה בהם הכנעה ושפלות עוד יותר מן ההר. וזהו "ויתיצבו בתחתית ההר".

(מין אדמו"ר האמצעי זי"ע)

משה ידבר והאלקים יענו בקול.

לכאורה הוי ליה למימר משה דיבר ולמה אמר ידבר לשון עתיד. ונראה לומר על פי מאמר חז"ל (פאה פ"ג ה"א) מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל נתן למשה מסיני. וידוע שמשה ירמוז לכל תלמידי חכמים שבדור, כמאמר חז"ל (סוכה לט): "משה שפיר קאמרת". וזה שאמר הכתוב: "משה" – היינו התלמידי חכמים שבכל דור ודור, "ידבר" – היינו שכל מה שידבר דברי תורה וכל מה שיחדש, "והאלקים יענו בקול" – שהכל נגלה מקודם למשה רבינו ע"ה בסיני על ידי הקב"ה.

או יאמר: "משה" – רומז לצדיק הדור, "ידבר" מלשון הנהגה – שהצדיק ינהיג את העולם כחפצו, "והאלקים יענו בקול" – השי"ת יסכים למעשהו, כי צדיק גזור והקב"ה מקיים.

או יאמר: מי הוא צדיק הדור המכונה בשם משה, הסימן הוא "ידבר" – אם יש ביכולתו לדבר דברי תורה בלא שום הכנה זה הוא צדיק הדור, ועליו נאמר "והאלקים יענו בקול". (מין אדמו"ר מוהר"י זי"ע יום ב' דשבועות תרע"ד)

וירד ה' על הר סיני.

הטעם תחת וירד הוא דרגא, על דרך שאמרו חז"ל (יבמות סג): נחות דרגא ונסיב איתתא. (מין אדמו"ר הק' מקרלין זי"ע)

ויאמר אליו ה' לך רד ועלית.

בפרשת כי תשא לאחר מעשה העגל אמר לו השי"ת למשה: "לך רד", ופירש רש"י: מגדולתך. ויש לבאר דהנה ההלכה שצריך לכתוב בספר תורה את הפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" בד' גדולה, וכן את הפסוק "לא תשתחוה לאל אחר" בר' גדולה. וזה שאמר הפסוק "לך רד" – שעל ידי חטא העגל שעבדו ע"ז הורידו את הר"ד מגדולתו. אמנם אמר לו השי"ת למשה רבינו ע"ה: "לך רד ועלית", שאף על פי שיהיה מעשה העגל, מכל מקום תדע שאחר כך "ועלית"

אמפקלריא

כי הם חיינו

עופדים אנו כבר כשי"ד סמוך ונראה ליום הגדול – היום בו נזכה לקבל מחדש תורת חיים. אך בעצם מקום לעיון יש כאן, הלא התורה כבר נמצאת בידינו – ארון הספרים כבר מלא, תורה שבכתב ותורה שבע"פ על כל חלקיהם ופירושיהם, מה אי"כ נוסף לנו בחג השבועות שלא היה לנו עד כה?

קושיא פשוטה והתירוץ לכך אף הוא פשוט. אך אם בכל זאת ראה אדמו"ר שליט"א לנכון לבאר את הדברים ברד"ר בשבוע שעבר – כנראה שעלינו לשנן ולחזור ולשנן את הדברים הפשוטים – הידועים לנו מכבר.

שני אנשים חיים בעוה"ז, שניהם ב"ה עוסקים בתורה ומקיימים מצוות, אך בכל זאת הפרש גדול ביניהם, האחד יונק את חיותו מעניי עוה"ז, הוא כמובן מקפיד על קלה כבחמורה ולכן הוא קצת מוגבל – על מרבית מותרות העוה"ז הוא מוותר כי לחובות הוא ח"ו לא רוצה להיכנס, אך אילו רק היה זוכה בפיס... ובקיצור: מעשית הוא משתדל להלך בחוקי התורה, אבל מה שהוא מחפש – משתוקק ונהנה – לחיות הוא חי עמוק בעוה"ז.

השני לעומתו מתנזר מעניי העולם, לא כי אין לו את הכסף לכך, אלא כי באמת ישנם דברים חשובים ומושכים יותר, הוא לא רק מקיים את התורה – הוא מחפש מתעניין ובעיקר חי עם התורה.

זכורני כיצד כאברך סמוך לנישואי הזדמנתי לחתונה, שם אני פוגש שני ידידים צעירים אברכים טריים כמוני, אני פותח בשיחה עם אחד מהם והוא מסביר לי כיצד יש לחיות בצורה מחושבת בניהול הכלכלי של הבית – "כלכלה נכונה", לאחר מכן נגש אלי האברך השני הוא מתחיל לשאול משהו ולפתע מתחרט – "סתם סקרנות אתאפק", אמר לי, נעניתי לו: "רק עכשיו דיברתי עם אברך ומה ששומעים ממנו זה – "כלכלה נכונה", כמה נעים לשמוע דיבורים מסוג אחר..."

שני אברכים – שניהם עוסקים בתורה, שניהם מקפידים על קלה כבחמורה, אך מה רב השוני ביניהם – היכן הם חיים!!

התורה אינה מסורת יבשה של חוקים אותם צריך לדעת ולקיים, התורה היא מציאות אחרת של חיים! אז גם אם התורה כבר אצלנו, אבל את האור – הקדושה – הכח לחיות חיים של תורה מקבלים אנו מחדש בחג השבועות.

דוקא לכן בכל שנה מתארים אנו בפיט ה"אקדמות" כיצד אומות העולם באים ומציעים לעם ישראל להצטרף אליהם ובתמורה לכך ימלאו להם כל רצונותיהם. בפירוש יש להם מה להציע – בימינו מספיקה הצצה קטנה לרחוב בשביל לראות אלו חיים העוה"ז מציע, אך בעז"ה בחג השבועות נקבל מחדש את הכח לעקוב באמת "רבותא" מה חשיבא", לעשות חיים אנחנו ודאי רוצים אך חיים מסוג אחר – "כי עמך מקור חיים".

– יעלו חזרה וישבו להיות קרובים אל השי"ת. ומכאן לימוד לכל איש יהודי שאף על פי שיודע שאין כל העיתים שוים ויהיו לו זמני ירידה מכל מקום סופו לעלות ולהיות דבוק בהשי"ת. (מרן אדמו"ר מוהרחה"ד זי"ע)

ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו.

לכאורה "לבלתי תחטאו" הוא מיותר, כיון שיש יראה בודאי לא יחטא. ועוד קשה, הא אהבה ויראה הם נסתרות במוחא ולבא, והוי ליה למימר יראת ה' בקרבכם, ומהו "על פניכם". והתירוץ דקושיא מתורצת בחבירתה, דבכל זמן צריך להיות היראה בהסתר, אך "לבלתי תחטאו" – להנצל מהחטא, אז יש רשות לגלות היראה ולעשות כל טעדי שאפשר בכדי להנצל מהחטא. וזהו "ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו".

(מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע)

ותרא כי מתאמצת היא ללכת ותחדל לדבר אליה (רות א, יח).

הענין בזה דעיקר קבלת עול תורה הוא שיסכים האדם בדעתו ליגע עצמו בקיום מצות ה', ולקיים רצונו ית' אף כשצריך לכפות ולבטל רצונו מפני רצון השי"ת. ועל כן כאשר ראתה נעמי כי מתאמצת היא ללכת, היינו שראתה שרות מקבלת על עצמה להלך בחוקי התורה אפילו בדבר הצריך להתיגעו ולהתאמצות מיוחדת, ולבטל רצונותיו וטבעיו לקב"ה, על כן "ותחדל לדבר אליה" כי זו היא קבלת עול מצות באמת. (מרן אדמו"ר שליט"א)

לעת האוכל גשי הלום (שם ב, יד).

אמרו חז"ל (ובחים קב.): אין הלום אלא מלכות. והרמז בזה כאשר בא האדם לעסוק בעניי עולם הזה כאכילה ושתיה ודומיהם. עליו להתבונן בתחלה כי מלכותו ית' בכל משלה ואין שום מציאות גשמית מבלעדי חיותו ית', ועבודתו היא לגלות מלכות שמים בכל הענינים הגשמיים, ועל ידי זה יעסוק בצרכי גופו בקדושה כראוי. (מרן אדמו"ר שליט"א)

וטבלת פיתך בחומץ (שם פסוק יד).

אמרו חז"ל מכאן שהחומץ יפה לשרב. חומץ מקרי עצבות, והגם כי מידה מגונה הוא מאד מכל מקום לחם היצר הרע הנוער כתנור מועיל זאת, וכעצת חז"ל: יזכיר לו יום המיתה. וזהו וטבלת פתך בחומץ, פתך הוא הפתויים שהיצר הרע מפתה אותך, תטבול בחומץ, לצורך שעה התירו לך עצבות. וזהו מכאן שהחומץ יפה לשרב, היינו לחם היצר הנוער כשמש בצהריים. (מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע)

בליל א' דשבועות אמר, כי הסעודה הוא גם כן תקון על שבועות. ורמז לזה, כי ראשי תיבות תערוך לפני שולחן הוא ראשי תיבות תקון ליל שבועות. (מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע)

שיחת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לחבורת הבחורים

ליל ו' פ' במדבר תשס"ב

במלאכים אם לתת חיות לאדם, האם לברוא יציר כפיו של הקב"ה בעוה"ז, כך מתחדש בכל שנה הדין מחדש ובר"ה דנים כמה חיות להשפיע לאדם בשנה זו. ועל זה נאמר שהיה העולם רופף ותלוי עד שיקבלו בנ"י את התורה, כיון שאלמלא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת, וללא התוה"ק לא היו ששת ימי בראשית, אף שכבר נברא העולם וכבר הסכימו כל המלאכים לבריאת האדם, מ"מ הכל עדיין היה תלוי כמו שאומרים (בפיוט תורה הקדושה בסליחות לצום גדליה): עולם נתבסס אשר תנאו נמסס, כל העולם עדיין עמד רפוי ללא חוזק והיה הכל מוטל בספק. כאשר היה הדין על עצם בריאת האדם כך אח"כ כאשר נברא האדם עדיין כל הבריאה היתה תלויה ועומדת אם יקבלו את התורה מוטב ואם לאו אני מחזיר את העולם לתוהו ובוהו כדברי חז"ל.

העולה מכל זה, שכל מה שאמרו וגילו האריה"ק ומוהר"ב כתוב כבר בפסוק, וכמו שבכל שנה בר"ה יש דין חדש והעולם בטל ונברא מחדש, היינו שנמשך חיות ממקום חדש ומשורש חדש כדאי"ב בספה"ק, כך בכל שנה מר"ה עד שישי בסיון תלויה הבריאה החדשה ועומדת עד שיקבלו בנ"י את התורה ואז נשלם הדין של שנה זו. ובכל שנה בשבועות יש קבה"ת מחדש, צריך לקבל עוד אור תורה שעדיין לא נתגלה בכל חמשת אלפים שבע מאות שישים ואחד שנה עד השישי בסיון תשס"ב אשר בא עכשיו. ובכל שנה הוא דין בפני עצמו כמה אדם יזכה לקבל חיות ביום הקדוש הבא עלינו, ולכן זהו הדין של האדם שבזה נשלם עבודתו שמר"ה ועד עתה. וכמו כן רואים שבתפילות ר"ה הרבה מיוסד על חג השבועות, שופרות הרי מיוסד הכל על קבה"ת - אתה נגלית, ובמלכויות גם אומרים פסוקים השייכים לקבה"ת, כי למעשה הכל בבחי' אחת, זה יום הדין וזה יום הדין, ולכן כבר בר"ה מזכירים את כל הענינים השייכים לחג השבועות.

והעיקר הוא לקבל על עצמו עול תורה, כמו שהיה בעת שבנ"י עמדו בהר סיני, וההכנה של הכל היה, ויענו כל העם ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע.

אי' בבית אהרן דב"ק שאמר בשב"ק קודם שבועות, שכשם שהיתה קבה"ת בקולות וברקים כך מאז ועד עתה יש בכל שנה קבה"ת. ואחר כל האריכות שם כותב: היוצא לנו מזה בשבת זה צריך לראות להכין עצמו לקבה"ת. היינו מחמת שהכל תלוי בשבת, ממילא כל ענין קבה"ת - שכל יהודי זוכה לקבל את חלקו בתורה בחג השבועות הבעל"ט, הכל תלוי כיצד תראה השבת שקודם.

ידוע מה דאי' מהאריה"ק על דברי המשנה, בעצרת נידונין על פרות האילן, דהכוונה שבשבועות הוא יום הדין על כל נשמות ישראל, כמה דבקות תהיה לנשמות ישראל, כמה יאיר אור ה' על נשמות ישראל, אור התורה, אור המצוות, אור העבודה, אור יראת שמים. נר ה' נשמת אדם - השי"ת הוא המאור והנשמה היא הנר, כמה אור יקבל הנר מהמאור, כמה הארה תהיה לנשמה, כמה דבקות, כמה השגת התורה, כמה שמחת התורה. על כל זה דנים בשבועות, והוא בבחי' יום הדין הגדול והנורא על כל הענינים הרוחניים, אשר למעשה הוא עיקר חיותנו בעוה"ז, כי חיי איש ישראל ללא רוחניות אינם חיים ונקרא בחי' היפך החיים. רק צדיקים, מי שדבוק בה' ורוצה לעשות רצון ה' אצלו יש בחי' חיים. ממילא יוצא שעיקר יום הדין על חיינו הוא בשבועות. וידוע מאמר רביה"ק מוהר"ב ממזיבו"ז זי"ע שמתירא הוא משבועות יותר מאשר ירא מר"ה, כי בשבועות דנים על הרוחניות ובר"ה הדין הוא על הגשמיות, אין לנו הבנה והשגה בדבריו הק' שאמר לפי השגתו ולפי מדרגתו, ואנו רק יכולים לחזור על הדברים, ואמר בלשוננו הק': מה כבר יכול להיות בר"ה, א' קויליטש ארויף א' קויליטש אראפ, אבל בשבועות הרי דנים על כל חיינו.

ולמעשה אין זה חידושים כיון שזהו פסוק מפורש בתורה: ויהי ערב ויהי בקר יום השישי, ופירש"י דהכוונה לשישי בסיון שבו ניתנה תורה לישראל. היינו שר"ה היה היום השישי לבריאה, כיון שבריה"ע היה בכ"ה באלול, וביום השישי - זה היום תחילת מעשיך ואז הוא יום הדין בכל שנה ושנה, כאשר אז היה, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו - שהקב"ה נמלך

ובשנה זו הוא באופן שכל ימים אלו הם מקשה אחת, כעת מגיע שב"ק, ומשב"ק נכנסים ל,ביום הזה באו מדבר סיני – ר"ח סיון, ואח"כ יום המיוחס וג' ימי הגבלה, וחג השבועות חל בערש"ק וההשלמה היא בז' סיון אשר הוא גם בשב"ק כאשר היה בעת קבה"ת. נמצא א"כ שמשבת זו הכל הוא המשך אחד, התחדשות אחת, וממילא בשבת זו מונח כח אדיר של קדושה מיוחדת. וכפי שמסיים שם הבית אהרן אח"כ, דלכאו' שבת היא הרי במעלה יותר משבועות, וכיצד יכול להיות שהשבת היא הכנה לשבועות, שהרי בדרך כלל ההכנה היא כדי לבוא על ידה למצוה (ובפשטות מוכן היא אכן ראייה טובה למה ששגור בפי העולם שההכנה למצוה גדולה מהמצוה עצמה, שהרי בכל מצוה ההכנה שלה והאור של המצוה מתחיל בשבת שלפניה, והשבת הרי גדולה הרבה יותר מהמצוה עצמה, א"כ מוכח שההכנה למצוה גדולה מהמצוה). אלא שמהשבת צריך להמשיך הארה לאח"כ, ויראה כל אחד להכין עצמו בשמחה ובקדושה לקבה"ת. עכתד"ק. והיינו שע"י קדושת שבת אדם ממשיך על עצמו הארה, ובשבת זו כלולים כל הקדושות שיהודי יקבל בקבה"ת.

והדרך העיקרית להתכונן לקבה"ת היא ע"י קבלת עול תורה כמבואר במאור ושמשי ובספה"ק. אין שום אופן אחר להתכונן לקבה"ת רק ע"י התורה עצמה. התורה עצמה מכשירה את לב האדם ומצחצחת אותו להיות ראוי לקבל את קדושת התורה. וממילא כאשר הכל תלוי בשבת זו, אי אפשר לומר בדיוק כמה צריך מחמת שכל אחד יודע את מצבו, אבל מ"מ משבת זו יש להשתדל להרבות בלימוד שעות ברציפות, כל אחד כפי רגילותו יכפיל וישלש. כי אם מרגישים שבאמת הוא יום הדין וכל החיות וכל המהות תלוי בשבועות זה, ומה שיהיה בשבועות הזה כזה יהודי אהיה במשך כל השנה מחג השבועות הזה עד חג השבועות הבעל"ט, חג השבועות הוא הכנה רוחנית לכל מצבו של האדם והוא הכנה לגאולה השלימה, ממילא מובן שצריך להתכונן כדבעי בהכנה דרבה.

וכאשר חפצים בשייכות ליו"ט גדול כ"כ מוכרחים לצעוד באותם צעדים שפסעו בני"מ מחמת שכל סדר הדברים חוזר על עצמו. ונתבונן בכתובים לראות כיצד בני"מ התכוננו לקבה"ת. ראשית היה, ביום הזה באו מדבר סיני, ויחן שם ישראל נגד ההר, כאיש אחד בלב אחד, והכוונה שבנ"י ביטלו לגמרי את

רצונותיהם, היינו שלא היה להם שום רצון עצמי ואינטרס אישי וכל רצונם היה רק כיצד להתכונן ולהתבטל. עד שבאו למדרגת, אני אמרתי אלוקים אתם ובני עליון כולכם, כאשר בני"מ באו למדבר סיני פסקה זוהמתם והיו בבחי' אדה"ר קודם החטא, וזה היה רצונם להישאר במצב הזה – להישאר בביטול גמור. וביאור הענין הוא, שכל הרגשת ישות ומציאות שיש לאדם הוא מחמת הזוהמא שהטיל הנחש בחוה. עצם זה שהאדם הוא איזה מציאות, יש, דבר חשוב, זה השורש פורה ראש ולענה, שורש כל התאוות וכל הענינים שכנגד הקדושה. וכשבנ"י באו למדבר סיני הגיעו לדרגה כזו של ביטול עד שפסקה זוהמתם. אם אין זוהמא אין מחלוקת, אבל כל שאר החניות היו במחלוקת, ענין המחלוקת הוא משורש זוהמת הנחש כמו שורש כל התאוות. וזה ענין כאיש אחד בלב אחד, שכל אחד רצה כרצון חברו והבין את רצון חברו ונהיו כולם ברצון אחד כל בני"מ. וכך הלכו והוסיפו בענין זה בג' ימי הגבלה.

אי במאור ושמשי ישראל ובעוד ספה"ק, שלכאו' כיצד התכוננו בני"מ לקבלת התורה, הרי עוד לא היתה להם התורה להתכונן על ידה. וכתבו' שבימים אלו שפכו בני"מ את ליבם בתפילה ובתחנונים להשי"ת: והאר עיינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, כך היו ג' ימים אלו מקשה אחד של תפילות בכיות ותחנונים שהשי"ת יאיר להם אור תורה, שפכו ליבם בתפילה ובתחנונים בהשתפכות הלב בלב נשבר, רבש"ע כאשר הולכים לקבל את התורה, רחם עלינו שלא תהא קבה"ת סתם, הרי כל יהודי היתה לו את דרגתו בקבה"ת, כדאי' שמשה ואהרן ובניו זוקנים וכל בני"מ היו מחיצה לפנים ממחיצה, לכל אחד היתה השגה גבוהה יותר לכל אחד היתה התקשרות גדולה יותר וביטול גדול יותר לתורה, אף שאצל כולם היה פסקה זוהמתם ופרחה נשמתם, מ"מ ודאי שהיו מדרגות כמו שבגן עדן יש מדרגות. וע"ז היתה עיקר תפילתם של בני"מ אז.

זה היה קודם קבה"ת, אמנם כעת שכבר יש לנו את התורה צריך לצרף תורה ותפילה יחד. תפילה בלבד אינה מספיקה, צריך תפילה יחד עם קבלת עול תורה, כדי להראות שאנו רוצים את המתנה החדשה של התורה. וכגון כאשר אדם קיבל מתנה בשנה שעברה ובשנה שאחריה בא ומבקש מתנה נוספת ישאלוהו האם השתמשת כבר במתנה של שנה שעברה,

וכאשר יאמר שלא כ"כ השתמש בה אבל כעת אני חפץ במתנה נוספת הרי זה חסר טעם - מה הנך זקוק למתנות נוספות הרי אינך משתמש במתנות שנתתי לך. ח"ו כמו"כ כאשר אנו כביכול חפצים להראות להשי"ת שכל חיינו וחיותנו תלוי בחג השבועות, ישאלו אותנו מה הנך מרעיש כ"כ הרי יש לך את התורה של שנה שעברה מה עשית עם התורה הזאת. לכן מעתה צריך לקבל עול תורה, להראות שהיא כ"כ חביבה אצלנו, המתנה של שנה שעברה היא מתנה כ"כ חשובה, וע"כ איננו מסתפקים במתנה זו ואנו חפצים במתנה נוספת מנותן התורה, אנו חפצים באור תורה חדש המתגלה בשישי בסיון הזה, שתהיה שלמות הבריאה אשר צריך להיות בשישי בסיון הזה, עולם נתבסס, שתהיה שלמות של כל הבריאה של שנת תשס"ב.

וכן השלמות הפרטית של כל אחד, ושלמות הבריאה - ההכנה לביאת משיח צדקנו, גם זה תלוי הכל בשורש של שבועות, וע"כ על קבלת התורה כתיב, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוהים אין עוד מלבדו' וכן יהיה לעת"ל. וזה הטעם שבשבועות קורים מגילת רות, אשר יש בה לידת דוד המלך ע"ה שהוא נשמת משיח, כי אז נשלם הבריאה וכאשר בביאת משיח תבוא כל הבריאה לשלמותה, כל הענינים הגשמיים שבבריאה יתבטלו, ויהיה ה' לך לאור עולם' וגו'. וענין זה מתעורר בחג השבועות.

וע"כ בימים אלו, החל מעש"ק אשר הוא כבר שייך לקדושת השבת, כדאי מהרה"ק מרופשיץ זי"ע שיום שישי קרוי ערב שבת מחמת שמעורב בו קדושת השבת. ואח"כ שב"ק, יש לראות כולם יחד וכל אחד לחוד ששבת כזאת שלא תלך לאיבוד, לנצל כל רגע בשבת זו. אם היו יכולים בשבת זו ללמוד אחה"צ כמה שעות רצופות כולם יחד בביהמ"ד זה היה דבר גדול, להחליט כמה רוצים - שעה, שעתיים או שלוש. וכמו"כ בימים הבאים, דבר טוב יהיה שילמדו לכה"פ בכל סדר ג' שעות

רצופות לפנה"צ ואחה"צ, כזו הכנה של ארבעה ימים, אולי ביום ד' בערב ישבו בביהמ"ד ללמוד כמה שעות אחר מעריב אם זה אפשרי בישיבות, ללמוד ולהתכונן לשבועות, וגם ביום ה' בצהרים יש לעשות סדר לימוד כמה שעות אחה"צ, אכן צריכים לנוח שיהיה כח לליל שבועות, ואם קשה ג' שעות לפחות שעה וחצי. עכ"פ לראות למלאות את הימים שיהיו ספוגים בתורה, לנצל את התורה של שנה שעברה, להראות בשמים כמה התורה חשובה אצלנו. וממילא זה יכין אותנו ויזכך אותנו, זה יראה שאנו ראויים לקבל מתנה נוספת מהבורא.

* * *

היום היה היא"צ של כ"ק האדמו"ר מאמשינוב זי"ע. זקני מרן אדמו"ר מוהרחה"ד זי"ע היה נמצא כל שנה בקיץ במשך חודש שלם בבית וגן, והיתה ממש ידידות נפש בינו ובין זקני ז"ל, אהבה מיוחדת. גם אני נוכחתי שם וזכרתי את השמחה הגדולה ששמח כאשר זקני היה בא לשם. הוא היה יהודי מלא מתיקות, נהג לעמוד בפתח ביהכנ"ס עם חבילת סידורים ולתת לכל הבא.

זכורני שפ"א ביקש ממני אחר מעריב שרוצה לבוא לביקור אצל הרבי ז"ל ושאבוא ללוות אותו, ואמר לי לבוא בשעה אחת עשרה. כשבאתי בשעה הנקובה הוא עוד לא היה מוכן, ולאחר שעה הלכנו יחד והעניק לי אז חצי פונט כשכר טירחא על הדרך, ועדיין יש תח"י מטבע זו. הוא היה חכימא דיהודאי והקדושה האירה ממנו.

זכורני שזקני היה מאד שבור כאשר הסתלק בשנת תשל"ז. נהג להתפלל באיחור מעט אבל התפלל במהירות, צדיקים של הדור הקודם, חקוק בזכרונות כתמונות ילדות צורתו שממש האירה. היה ידוע ביסורים עם בנים ועוד ל"ע, ותמיד היתה צהלתו בפניו. זכותו תגן עלינו.

(בלתי מונה כלל)

ליל שבועות תשס"ה

עצמם היו ישנים ושנתם ערבה אליהם. ומבאר דבנ"י קודם קבה"ת קידשו וטיהרו את עצמם בטהרה וקדושה ובהכנה דרבה, והיו מתייראים פן לא יוכלו לקבל את התורה במחשבה צלולה כראוי, ע"כ פנו לנוח כדי לחזק כוחותיהם.

אי" בפרקי דר"א שביום מתן תורה בקשו בני"י להתנמנם וערבה עליהם שנתם עד שעוררן משה רבנו ע"ה לקבל את התורה. ואי" בעבודת ישראל בשם הרה"ק מברדיטשוב, דלכאוי תימה הוא שאחר כל ההשגות והקדושות שקידשו בני"י את

ומרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע אמר עפ"י מאחז"ל הנותן בעין יפה הוא נותן, שבתורה"ק יש חלק פנימי שאי אפשר כל זמן שהנשמה שרויה בגוף הגשמי המלוכלך בחומר גם אלא רק לאחר המיתה, ולזה היתה השינה שהיא אחד משישים במיתה, ובכך יכלו להשיג גם חלק פנימי זה.

וג"ל באופן אחר. דהנה כתיב, ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר, וברש"י: כאיש אחד בלב אחד. ומבואר בספה"ק שהגיעו אז למצב של ביטול כל אחד לחברו ולא היתה להם מציאות עצמית כלל, וזהו, בתחתית ההר, שעמדו עוד יותר שפלים מן ההר. וכך מיום ליום הוסיפו יותר ויותר בהכנעה וביטול עד שבעת מתן תורה הרגיש כל אחד לעצמו שודאי התורה לא תינתן לו אלא לחברו, כי היו בכזה מצב של הכנעה עד שראה כל אחד את פחיתות ערכו והבין שודאי הוא לא יוכל לזכות לקבל התורה. וזה הביאור שערבה עליהם שנתם, דשינה הוא ענין של ביטול, וכמו שבשעה שהאדם ישן מתבטלים כל חושיו כמו"כ הרגישו בני ישראל בשעת מתן תורה ובחי' שינה – היינו הביטול – היא שערבה להם. עד שעוררם משה לקבל התורה, כי מרע"ה הבין שבאמת עכשיו הם במצב של ביטול להשי"ת ואין מרגישים את עצמם לכלום, אבל היות ולא יוכלו להתקיים בכל עת בכזה מצב

של ביטול, לזה צריכים לקבל את התורה, וע"י התורה"ק יכולים בכל מצב ובכל זמן להדבק להשי"ת ולהבטל אליו ית'. דהתורה"ק מוכיחה את החומר ואת המבדיל בין האדם לכללות ישראל.

ואי' בעבודת ישראל, וישב משה את דברי העם, וביאר ד,עם' רומז למדריגה פחותה, והיינו שבנ"י בעת שאמרו נעשה ונשמע והשיגו ההשגות הגדולות והאורות והקדושות של קבה"ת הרגישו את עצמם במדריגה פחותה בחי' עם. וזהו מה שאומרים בהגדה: אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, היינו אילו בחי' הביטול וההכנעה שהיה להם בהר סיני לפני קבה"ת בזה לבד דיינו, היות והביטול לרצון השי"ת זה עיקר הדביקות בהשי"ת, ואשכחן את דכא ושפל רוח, וכתיב, כי רם ה' ושפל יראה.

אי' בזה"ק דענין שבועות הוא קישוטי כלה. וי"ל הענין, דכלה הוא מלשון, כלתה נפשי, הרומז לדביקות בהשי"ת, וכמש"כ הר"ן בנדרים דקדושין היינו דהאשה מפקרת דעתה רצונה ומחשבתה. ושבועות הוא בבחי' קדושין כביכול בין השי"ת לעמו ישראל, והוא ע"י הביטול הגמור להשי"ת.

(בלתי מוגה כלל)

ברכת מזל טוב לאנ"ש ותומכי מוסדותנו היקרים שהשמחה במעונם

הרה"ח יהודה לייב לינשה הי"ו
לנשואי הנכדה והכנס נכדו לעתומ"צ

הרה"ח אלעזר דוד לינשה הי"ו
לנשואי הבת

הרה"ג יצחק שלמה פייגנבוים הי"ו
לארוסי הבן

הבה"ח בן ציון רוזנברג הי"ו
הבה"ח יעקב רוזנברג הי"ו
לאירוסייהם

זמנים לימי השבועות:

תפלת מעריב אור ליום ג' – ערב שבועות 9.00
לאחמ"כ סעודת סיומי המסכתות שנלמדו ע"י בני החבורה הק'

עריכת השולחן ליל שבועות 3.00
שחרית 8.45
מנחה ונעילת החג 7.00

זמני התפילות בשב"ק בימות הקיץ

משב"ק פ' נשא הבעל"ט

מנחה ערב שבת: 5 דקות לפני זמן הדח"נ
שחרית: 8.50
מנחה שב"ק: 10 דקות לפני זמן הדח"נ

הגליון נדבית

הרב שלמה בלושטיין הי"ו
לברכה והצלחה בכל הענינים

מ"ב ח"ב	מס' ב"ב	ראש חדש סיון	א	ו
חזרה	יא-יג			
חזרה	ב"מ קיט. ב"ב ב-ג		ב	ש
סב.	טז:	י"ד הרה"ק רבי יעקב שמשון משפוטובקא זי"ע מעמד סיומי המסכתות	ג	א
סב:	יז.		ד	ב
סג.	יז:	נשא	ה	ג
סג:	יח.	חג השבועות י"ד מרחשון הבעש"ט הק' זי"ע	ו	ד
סד.	יח:		ז	ה
חזרה	יד-טז.		ח	ו